

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Кафедра романських мов та інтерлінгвістики

Професор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації
проф. Іваницьок С. В. С. В. Іваницьок

Протокол № 2 від «17» жовтня 2018 р.

№ 1710201860

ПРОГРАМА нормативної навчальної дисципліни Вступ до перекладознавства

підготовки	бакалавра
спеціальності	035 Філологія
освітньої програми	Мова і література (французька). Переклад

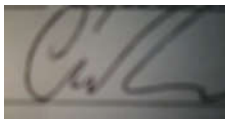
Програма навчальної дисципліни професійної та практичної підготовки «Вступ до перекладознавства» підготовки бакалавра, спеціальності 035 Філологія, освітньої програми «Мова і література (французька). Переклад»

Розробник: Л. В. Бондарук, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри романських мов та інтерлінгвістики.

Рецензент: Т. М. Хайчевська, кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри романських мов та інтерлінгвістики.

Робоча програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри романських мов та інтерлінгвістики

протокол № 1 від 5 вересня 2018р.

Завідувач кафедри (Станіслав О.В.)

Робоча програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією інституту іноземної філології

протокол № 2 від 20 вересня 2018 р.

Голова науково-методичної

комісії факультету (Павлюк А. Б.)

Робоча програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою університету

протокол № ____ від ____ . ____ . 2018 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	035 Філологія Мова і література (французька). Переклад бакалавр	Професійної та практичної підготовки
Кількість годин/кредитів: 60 / 2		Рік навчання: 1
		Семестр: I
		Лекційні: 16 год. Практичні: 10 год.
		Самостійна робота: 30 год.
		Консультації: 4 год.
ІНДЗ: немає	Форма контролю: залік (I семестр)	

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	035 Філологія Мова і література (французька). Переклад бакалавр	Професійної та практичної підготовки
Кількість годин/кредитів: 60 / 2		Рік навчання: 2
		Семестр: III
		Лекційні: 16 год. Практичні: 10 год.
		Самостійна робота: 30 год.
		Консультації: 4 год.
ІНДЗ: немає	Форма контролю: залік (III семестр)	

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Навчальна дисципліна «Вступ до перекладознавства» є складовою освітньо-професійної програми підготовки фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр», галузі знань спеціальності 035 Філологія освітньої програми «Мова і література (французька). Переклад»

Основними завданнями даної дисципліни є, з одного боку, повідомлення студентам необхідної сукупності теоретичних знань, а з іншого – у закладенні підвалин для подальшої підготовки з них висококваліфікованих фахівців, здатних виконувати переклад на професійному рівні. Тому лекційна частина курсу присвячена переважно висвітленню засадничих питань загальної теорії перекладу, а семінарська – різносторонньому розгляду та обговоренню практичних проблем, що так чи інакше пов'язані з конкретною парою мов, які беруть участь у процесі перекладу.

Мета курсу – формування і розвиток вмінь та навичок студентів, необхідних для практичного застосування під час усного чи письмового перекладу у процесі ділового спілкування, тобто формування специфічної компетенції перекладача, яка передбачає не тільки належний рівень володіння французькою мовою, але й широку ерудицію, гарну пам'ять, миттєву реакцію, психічну і фізичну витривалість.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

Після вивчення курсу студенти повинні знати:

- теоретичні дослідження відомих вітчизняних та зарубіжних перекладознавців;
- концептуальні положення комунікативних моделей та способи перекладу;
- складові сфери інтегральної теорії перекладу;
- основні компоненти теорії мовленнєвої діяльності;

- процедури аналізу і синтезу інформації;
- прийоми одночасного розподілу уваги між кількома розумовими діями;
- складові частини основних офіційних документів.

Студенти повинні вміти:

- правильно трактувати дефінітивні положення дисципліни;
- застосовувати на практиці психолінгвістичні моделі спілкування та перекладу;
- розрізняти свідомі та несвідомі операції мовців;
- застосовувати аспекти логічного та творчого мислення перекладача;
- здійснювати складні інтелектуальні перекладні операції.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма навчальної дисципліни складається з **3 змістових модулів**:

Змістовий модуль 1. Переклад як об'єкт лінгвістичного дослідження

ТЕМА 1. Мовна ситуація у світі. Термінологічне визначення дисципліни, мета, предмет, основні завдання. Історично-лінгвістичний розвиток перекладознавства в Україні. Типи та види перекладу.

ТЕМА 2. Лінгвoseміотичні аспекти перекладознавства. Знак, слово, поняття, концепт, мікро- та макроконтекст. Лексичне, семантичне та граматичне значення слова. Довільність та нормативність, денотативність та конотативність як семіотичні властивості мовного знака.

Змістовий модуль 2. Професійна компетенція перекладача.

ТЕМА 1. Основні вимоги до роботи перекладача. Переклад як реконструкція/деконструкція художнього тексту. Переклад як інтерпретація, перекладач-інтерпретатор. Переклад як творчість.

ТЕМА 2. Види професійної компетенції перекладача (мовна, комунікативна, текстоутворююча). Особливості двомовної комунікації. Багатоманітність перекладацької діяльності.

ТЕМА 3. Особливості перекладу текстів різних стилів. Стилiстичні проблеми перекладу. Особливості перекладу публіцистичних текстів. Особливості перекладу наукових текстів. Особливості перекладу ділових паперів. Особливості перекладу технічної літератури. Проблеми перекладу поезії та прози. Проблеми художнього перекладу.

Змістовий модуль 3. Еквівалентність та адекватність як головні критерії оцінки перекладу.

ТЕМА 1. Типи еквівалентності. Відсутність абсолютної тотожності перекладу оригіналові. Поняття еквівалентності за Д. Кетфордом та Ю. Найда. Визначення перекладацької еквівалентності. Інваріантна частина змісту оригінала. Емпіричний підхід до визначення перекладацької еквівалентності. Шість компонентів вербальної комунікації за Р. Якобсоном. Особливості перекладу власних назв. Особливості перекладу інтернаціоналізмів.

Тема 2. Способи перекладу. Поняття адекватності перекладу у зв'язку з його еквівалентністю. Мовні реалії та проблеми їх перекладу. Трансформація ідіом при перекладі. Особливості перекладу паремійних одиниць. Особливості перекладу безеквівалентної лексики та хибні еквіваленти.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лекційні/Практичні	Консультації	Сам. роб.	
1	2	3 4	5	6	
Змістовий модуль 1. Переклад як об'єкт лінгвістичного дослідження					
Тема 1. Термінологічне визначення дисципліни, мета, предмет, основні завдання.	8	2	1	1	4
Тема 2. Лінгвосеміотичні аспекти перекладознавства.	7	2	1		4
Разом за змістовим модулем 1	15	4	2	1	8
Змістовий модуль 2. Професійна компетенція перекладача.					
Тема 1. Основні вимоги до роботи перекладача.	7	2	1	-	4
Тема 2. Види професійної компетенції перекладача	7	2	1	-	4
Тема 3. Особливості перекладу текстів різних стилів.	8	2	1	1	4

Разом за змістовим модулем 2	22	6	3	1	12
Змістовий модуль 3. Еквівалентність та адекватність як головні критерії оцінки перекладу.					
Тема 1. Типи еквівалентності.	11	4	2	1	4
Тема 2. Способи перекладу	12	2	3	1	6
Разом за змістовим модулем 3	23	6	5	2	10
Усього годин	60	16	10	4	30

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

№ з/п	Види завдань
1.	Експліцитний та імпліцитний смисли тексту
2.	Хибні друзі перекладача.
3.	Фонетичні труднощі перекладу.
4.	Лексичні труднощі перекладу.
5.	Морфологічні труднощі перекладу.
6.	Синтаксичні труднощі перекладу.

6. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання знань студента за семестр охоплене змістовими модулями (ЗМ) і здійснюється на основі результатів поточного і підсумкового контролю знань. Об'єктом оцінювання знань студентів є програмний матеріал навчальної дисципліни.

Поточний контроль реалізується у формі поточного аудиторного контролю і контролю виконання завдань для самостійної роботи.

Поточний контроль (макс = 40 балів)					Підсумковий контроль		
Модуль 1		Модуль 1			Модуль 3	Модуль 4	
ЗМ 1	ЗМ 2	ЗМ 3			Сам-на робота	Контрольна робота	Усна відповідь
Т 1-2	Т 3-5	Т 6-7					
5	5	5			25	30	30

Поточний контроль. Дисципліна складається із трьох змістових модулів. Максимальна кількість балів за один змістовий модуль – 5 балів (всього – 15 балів). Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 25 балів.

1. Практична аудиторна робота. Максимальна кількість балів за кожен змістовий модуль обчислюється як середнє арифметичне всіх балів за усні та письмові відповіді на аудиторних заняттях (від 0 до 5 балів). Наприкінці семестру загальна кількість балів за практичну аудиторну роботу визначається сумою балів за змістові модулі і становить 15 балів.

- *Оцінка «відмінно»* відповідає 5 балам і виставляється студентам, які в повному обсязі виконали завдання, продемонстрували обізнаність з усіма поняттями, фактами, термінами; адекватно оперують ними при розв'язанні завдань; виявили творчу самостійність, здатність аналізувати факти, які стосуються наукових проблем. Усі завдання виконані правильно, без помилок. Усні відповіді ґрунтовні.

- *Оцінка «дуже добре»* відповідає 4 балам за усні відповіді на аудиторних заняттях та виставляється за умови достатнього повного виконання завдань. Розв'язання завдань має бути правильним, логічно обґрунтованим, демонструвати творчо-пізнавальні уміння та знання теоретичного матеріалу. Разом з тим, у роботі може бути допущено декілька несуттєвих помилок.

- *Оцінка «добре»* відповідає 3 балам за усні відповіді на аудиторних заняттях та виставляється за умови достатнього виконання завдань. Розв'язання завдань має бути правильним, обґрунтованим, демонструвати творчо-

пізнавальні уміння та знання теоретичного матеріалу. Разом з тим, у відповідях може бути допущено несуттєві помилки.

- *Оцінка «задовільно»* відповідає 2 балам і виставляється за знання, які продемонстровані в неповному обсязі. Вони, зазвичай, носять фрагментарний характер. Теоретичні та фактичні знання відтворюються репродуктивно, без глибокого осмислення, аналізу, порівняння, узагальнення. Відчувається, що студент недостатньо обізнаний з матеріалом джерел із навчальної дисципліни та не може критично оцінити наукові факти, явища, ідеї.

- *Оцінка «незадовільно»* відповідає 1-0 балам за усні відповіді на аудиторних заняттях і виставляється за неправильну або поверхневу відповідь, яка свідчить про неусвідомленість і нерозуміння поставленого завдання. Літературу з навчальної дисципліни студент не знає, її понятійно-категоріальним апаратом не володіє. Відповідь засвідчує вкрай низький рівень володіння програмним матеріалом.

2. Самостійна робота. Максимальна кількість балів за самостійну роботу обчислюється як середній бал за виконані завдання чи їх презентацію..

- *Оцінка «відмінно»* відповідає 25-20 балам за відмінне виконання чи презентацію завдань.

- *Оцінка «дуже добре»* відповідає 19-15 балам за хороше виконання чи презентацію завдань.

- *Оцінка «добре»* відповідає 14-10 балам за достатнє виконання чи презентацію завдань.

Оцінка «задовільно» відповідає 9-5 балам за задовільне виконання чи презентацію завдань.

- *Оцінка «незадовільно»* відповідає 4-0 балам за незадовільне виконання чи презентацію завдань.

Підсумковий контроль.

Підсумковий модульний контроль здійснюється викладачем і може проводитись лише один раз. Поточний модульний контроль реалізується у формі підсумкового тесту та усної відповіді.

Контрольна робота. Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за контрольну роботу становить 30 балів (по 10 балів за кожну правильну відповідь). Відсутність студента оцінюється у «0» балів.

Усна відповідь. За усну відповідь на заліку студент може набрати максимум 30 балів (по 15 балів за кожне з двох запитань).

- *Оцінка «відмінно»* відповідає 15-13 балам і виставляється студентам, які в повному обсязі відповіли на запитання, продемонстрували обізнаність з усіма поняттями, фактами, термінами; адекватно оперують ними при розв'язанні завдань; виявили творчу самостійність, здатність аналізувати факти, які стосуються наукових проблем. Усі завдання виконані правильно, без помилок. Усні відповіді ґрунтовні.

- *Оцінка «дуже добре»* відповідає 12-10 балам за усні відповіді та виставляється за умови достатньо повного виконання завдань. Розв'язання завдань має бути правильним, логічно обґрунтованим, демонструвати творчо-пізнавальні уміння та знання теоретичного матеріалу. Разом з тим, у роботі може бути допущено декілька несуттєвих помилок.

- *Оцінка «добре»* відповідає 9-7 балам за усні відповіді та виставляється за умови достатнього виконання завдань. Розв'язання завдань має бути правильним, обґрунтованим, демонструвати творчо-пізнавальні уміння та знання теоретичного матеріалу. Разом з тим, у відповідях може бути допущено несуттєві помилки.

- *Оцінка «задовільно»* відповідає 6-4 балам і виставляється за знання, які продемонстровані в неповному обсязі. Вони, зазвичай, носять фрагментарний характер. Теоретичні та фактичні знання відтворюються репродуктивно, без глибокого осмислення, аналізу, порівняння, узагальнення. Відчувається, що студент недостатньо обізнаний з матеріалом джерел із навчальної дисципліни та не може критично оцінити наукові факти, явища, ідеї.

- *Оцінка «незадовільно»* відповідає 3-0 балам за усні відповіді і виставляється за неправильну або поверхневу відповідь, яка свідчить про неусвідомленість і нерозуміння поставленого завдання. Літературу з навчальної дисципліни студент не знає, її понятійно-категоріальним апаратом не володіє. Відповідь засвідчує вкрай низький рівень володіння програмним матеріалом.

Переведення оцінки в шкалу ECTS та національну шкалу здійснюється за схемою:

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Алексеева Н.С. Основы теории перевода / Н. Алексеева. – С-Пб : Ин-т ин. языков, 1998. – 140 с.
2. Алексеева Н.С. Профессиональный тренинг переводчика / Н. Алексеева. – СПб: Союз, 2001. – 288 с.
3. Засекін С.В. Психолінгвістичні аспекти перекладу / С. Засекін – Луцьк: ВІЕМ, 2006. – 144 с.
4. Зорівчак Р. П. Реалія і переклад / Р. Зорівчак – Львів: Вид-во при ЛДУ, 1989. – 216 с.
5. Зорівчак Р. П. Концепція перекладачів в Україні у двадцять першому столітті // Філологічні студії / Р. Зорівчак – Луцьк: Волинський академічний дім. – 2004. - № 1. – С. 41-49.
6. Казакова Т. А. Практические основы перевода / Т. Казакова – СПб : Союз, 2000. – 320 с.
7. Комиссаров В. Н. Общая теория перевода / В. Комиссаров – М.: ЧеРо, Юрайт, 2000. – 136 с.
8. Коптілов В. Теорія і практика перекладу / В. Коптілов – К.: Юніверс, 2003. – 280 с.

Додаткова література:

9. Мирам Г. Профессиональный перевод / Г. Мирам, А. Гон. – К.: Ельга; Ника – Центр, 2003. – 136 с.

10. Полюжин М. М. Теорія і практика перекладу / М. Полюжин, Н. Максимчук, Л. Омельченко – К.: КНУ, 1991. – 176 с.
11. Почепцов Г. Г. Теорія комунікації / Г. Почепцов - К.: КНУ, 1999. – 308 с.
12. Фесенко Т. А. Концептуальные основы перевод а/ Т. Фесенко – Тамбов: Изв-во ТГУ, 2001. – 124 с.
13. Чередниченко О. І. Про мову і переклад/ О. Чередниченко – К.: Либідь, 2007. – 248 с.
14. Некряч Т.Є. Через Терни до зірок / Т. Некряч, Ю. Чала – Вінниця: Нова книга, 2008. – 200 с.
15. Скворцов Г.П. Учебник по устному последовательному переводу: Французский язык / Г. Скворцов – СПб : Изв-во Союз, 2000. – 160 с.
16. Кириленко К. І. Теорія і практика перекладу / К. Кириленко, В. Сухаревська - Вінниця: Нова книга, 2003. – 148 с.
17. Левченко В. В. Ділова французька мова. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2006. – 182 с.
18. Муравьев В.Л. «Ложные друзья переводчика» / В. Муравьев – М. : Просвещение, 1985. – 46 с.
19. Иванов М. Б. Guide de conversation russe-français pour les hommes d'affaires. М.: МКП «Поликом-сервис», 1992. – 64 с.
20. Максименко О. В. Усний переклад: теорія, вправи, тексти (французька мова) / О. Максименко. – Вінниця: Нова Книга, 2008. – 168 с.
21. Корунець І. В. Вступ до перекладознавства / І. Корунець. – Вінниця: Нова Книга, 2008. – 512 с.
22. Лановик М. Теорія відносності художнього перекладу: літературознавчі проєкції / М. Лановик. – Тернопіль: ТНПУ, 2006. – 470 с.
23. Кияк Т.Р. Теорія і практика перекладу. – Вінниця: Нова Книга, 2006. – 592 с.
24. Tcherednytschenko O. Théorie et pratique de la traduction. – К.: Либідь, 1995. – 320 с.

25. Cary E. La traduction dans le monde modern / E. Cary. – Genève, 1996. – 216 p.
26. Ladmiral J-P. Traduire : théorèmes pour la traduction / J-P. Ladmiral – Paris, Hachette, 1990. – 174 p.
27. Peyroutet Claude. – Style et rhétorique / Claude Peyroutet – Paris : Nathan, 1994. – 160 p.
28. Mounin J. Les problèmes de la traduction / J. Mounin – Paris : Nathan, 1983. – 198 p.
29. Gérard S. La correspondance / S. Gérard, P. Liévremont, V. Ladka - Paris : Nathan, 1992. – 160 p.
30. Retour la Traduction. Recherches et applications // Le français dans le monde, n. spécial, 1997, août – septembre.

VII. Питання для заліка

1. Des renseignements généraux sur la traduction.
2. La notion de traduction.
3. La structure informative du texte et de ses éléments de base.
4. La phrase et ses éléments.
5. Les correspondances lexicales dans la traduction.
6. La théorie des correspondances régulière.
7. Les types de correspondances lexicales interlinguistiques.
8. Les transformations.
9. L'adaptation pragmatique dans la traduction.
10. Les mots désignant les réalités et leur traduction.
11. Les mots propres dans la traduction.
12. L'adaptation pragmatique des internationalismes.
13. Les phénomènes phraséologiques dans la traduction.
14. Grammaire et traduction.
15. La recherche des universaux.
16. Les transformations grammaticales de la traduction.

17. L'assemblage et la dislocation des phrases. La traduction des tournures participiales absolues.
18. Les transformations visant à surmonter l'inversion du sujet de la phrase source.
19. Correspondance occasionnelles et traduction aux différents niveaux d'équivalence.
20. Stylisique et traduction.
21. La notion de style dans la théorie de la traduction.
22. Les caractéristiques des styles.
23. Quelques problèmes particuliers de la traduction littéraire.
24. La traduction des jeux des mots.
25. Les critères d'évaluation de la qualité des traductions.